

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih,
ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20, I. nadst. — Vsi
dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo in rokopis se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcij
lista, "Edinost". — Tisk tiskarni "Edinost", vpisane zadruge z
omejenim poročivom v Trstu, ulica Sv. Franciška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Naročna znaša: Za celo leto . . . . . K 24.—
Za pol leta . . . . . 12.—
za tri mesece . . . . . 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . 5.20—
za pol leta 2.60

EDINOST

Pregled najnovejših dogodkov.

Romunsko bojišče. — Operacije se nadaljujejo uspešno po načrtu. Pri Campolungu vsi srditi protinapadi popolnoma zmanj.

Na ruskem in italijanskem bojišču nič važnega.

Zapadno bojišče. — Napadi med Serre in Beaucourtom krvavo odbiti. Nemci zavzeli zapadni del Grandcourtja. — Brezuspešni francoski napadi v gozdu St. Pierre Vaast.

Balkansko bojišče. — V Dobrudži nič novogea. Na macedonsko fronto prispele nove nemške sile. Pri Bahovi in Tusinu srbski napadi odbiti.

Austrijsko uradno poročilo.

DUNAJ, 20. (Kor.) Uradno se objavlja:
20. novembra 1916.

Vzhodno bojišče. — Fronta gen. polk. nadvojvode Karla: Operacije proti Romunom se razvijajo po načrtu. Severno Campolungo so bili zopet odbiti srditi napadi sovražnika. — Fronta princa Leopolda Bav.: Nič važnega.

Italijansko in jugovzhodno bojišče. — Nobenih važnih dogodkov. Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fm.

Nemško uradno poročilo.

BERLIN, 19. (Kor.) Veliki glavni stan, 19. novembra 1916.

Na oboci straneh Ancre in v gozdu St. Pierre Vaast od časa do časa močen topovski boj. — Na Vlaškem napredovanje.

BERLIN, 20. (Kor.) Veliki glavni stan, 20. novembra 1916.

Zapadno bojišče. — Armada prestonoščnika Ruprechta: Angleški topovski ogenj je bil včeraj v celični manjši, močnejši le na oboci bregov Ancre. Napadi, ki so bili izvršeni zvečer proti našim postojankam med Serre in Beaucourtom, kakor tudi južno Miramaonta so se izgubili. V boju z ročnimi granatami je vrgla naša pehotna Angleža iz zapadega dela Grandcourtja. V protinapadu zadnjega tedna je bilo ujetih 22 oficirjev in 900 mož in uplenjenih 34 strojnih pušč. Francoski so vnuči poizkušali s severozapadne strani prodri v gozdu St. Pierre Vaast. Bili so odbiti, čeprav je pripravil s svežimi silami izvedeni napad močen ogenj.

Vzhodno bojišče. — Fronta princa Leopolda Bav.: Vesel hudega mraza je bilo bojno delovanje vsekojni majhno. — Fronta gen. polk. nadvojvode Karla: Naše operacije proti rusko-romunski fronti se nadaljujejo po načrtu. Severozahodno Campolungo utrujujejo Romuni neprestano v boju pošljene skupine v dnevnih brezuspešnih napadih.

Balkansko bojišče. — Mackensenova armada: V Dobrudži in ob Donavi do pristanišča Oltina vzhodno Silistrije topovski ogenj. — Macedonska fronta: Zasedenje novih postojank severno Bitolja se je izvršilo brez motenja sovražnika. — Nove nemške sile so prispele v bojni pas. Na mogneniški fronti so Bolgari odbili srbske napade pri Bahovi in Tusinu.

Prvi generalni kvartirnojster:
pl. Ludendorff.

Naši uspehi v Romuniji.

BERLIN, 20. (Kor.) "Morgenpost" piše o uspehlih v Romuniji in o predoru v vlaško nižino sledče: Falkenhaynova armada je imela dve veliki nalogi: pogradi načrti na Sedmograško vpadlega sovražnika nazaj, osvoboditi deželo in nato zanesti ofenzivo preko gorskih mej v sovražno deželo in strecti odror sovražnika. Obe nalogi ste bili po dolgi vrsti znakovitih bojev, potem ko so bile premagane izredno velike krajevne težkoce, sijajno izvedeni klub žilavemu odporu sovražnika. Falkenhaynova armada se nahaja sedaj z zapadnim krilom v Vlaški nižini in je pripravljena da nadaljuje operacije.

PODLISTEK.

Njegov čas.

Roman Iz angleškega.

Predstavljalje si, kako težko mora biti za Angležino, da bi razumela vse možnosti v Grckem značaju. Mi nismo v svoji mirni deželi vajeni takih burnih vročeglavcev.

Po sreči sta Boris in Grcko zelo velika priatelja.

Nisem še nikdar čul, da bi bilo tudi največje priateljstvo pri moških preprečilo ljubomornost. — je dejal Stefen Strong skeptično; mož je trpel veliko v svoji mladosti.

Veseli me, da odpotujemo v Moskvo. Tam ne bo Boris, in stvar že uredim tako, da bosta moja otroka kolikor le mogče skupaj. Tako se uredi vse najbolje,

Toda, kako brez moči je človeška vo-

Sovražna uradna poročila.

Italijansko poročilo.

19. novembra (Kor.) — Na Krasu same topovske akcije in majhno napredovanje naše fronte. V pasu vzhodno Vrtojvice je včeraj sovražnik z močnimi silami napadel našo postojanko pri koti 102 jugovzhodno St. Petru pri Gorici. Zadet od valov našega točnega in hitrega ognja se je sovražnik v neredu umaknil in, ostavil na bojišču mnogo mrtvih. Napravili smo tudi nekaj ujetnikov. V ostalem operacijskem ozemlju je močan sneg omejil delovanje naših čet. Na nekaterih višje ležečih, točkah gorskega ozemlja se poroča o temperaturi 20 stopinj pod nivo.

19. novembra (Kor.) — V dolini Adiže je bombardiral sovražnik v noči na 18. t. m. naše postojanke ob pobočjih Gove južno Rio Cameras. Nato je napadel s pethotnimi oddelki vas Sane, ki smo jo zavzeli 26. oktobra. Izvršeni so bili pehotni napadi in sovražnik razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno Malega Pala. Po srditem boju moremo proti sovražniku razprtzen. Ob gorenjem Butu so dne 17. t. m. po močni topovski pripravi napadle sovražne sile zvezcer fronto od Malega do Velikega Pala, pri čemer so naperele glavne napore proti naši glavnim črti na vrhu Capota severno

strank, ki naj bi v parlamentu vodile skupno politiko, bi bila to času zelo neprimerljiva pogreška... V vseh avstrijskih narodih živi gotovo močna želja, da naj bi razpoloženje v vojem času, skupaj preživljeni ljudi dnevi pomagali, da se narodnostni sporni jezikovni boji omejez z zmago pozabljenej nujnosti v upravi in živiljenjskih potreb države. Proti tem željam bi delovala stranke, če bi ustavnopravne v poslanski zbornici zvezne, ki izhajajo iz narodne kljubovalnosti. Zveza Slovanov ali Nenemcov bi moral takoj stenmili zrak v poslanskih zbornicah, bi oviral sporazum. Pravice silobrana bi taka zveza ne mogla uveljavljati zase. Nihče na nemški strani ni izrazil namena, da bi se ustavnopravna nemška napadna zveza. Nemški narod v Avstriji čuti težo finančnih v gospodarskih nalog, ki jih bo moral rešiti mir, hoče po težki vojni tudi notranjega miru.

Lepe so te zadnje besede, toda so pa tudi le besede in nič drugega, besede, ki jih odpilne tudi še tisti dan, ko so bile izgovorjene. Člankar v N. Fr. Pr. pač ne bo mogel tajiti nemškega »velikomognega« programa, ki ne pomenja čisto nič drugega, kot v vseh podrobnostih izdelani načrt za absolutno nemško nadvlado v Avstriji, v vseh panogah državne uprave, v vsem javnem živiljenju. In na podlagi tega velikonočnega programa so se združile vse nemške stranke, katerim se je pridružila tudi krščansko-socijalna stranka, sprejevši nacionalni program nemških nacionalcev z glavnimi točkama: nemški državni jezik in parlament brez galiskih, izključno slovenskih poslancev, proglašivši vso ostalo Avstrijo brez Galicije za »Deutschösterreich« — »Nemško Avstrijo!« Vprašamo torej: Ali ni tu kar najjasnejše izrazen namen napada nemške zveze na narodno in jezikovno enakopravnost, zajamčeno tudi vsem nemškim avstrijskim narodom po avstrijskih državnih osnovnih zakonih? Kje je tu pri nemški zvezi ona »želja vseh avstrijskih narodov«, da naj se omeje narodnostni spori in jezikovni boji, če ta nemška zveza meče v svet kot svojo glavno zahtevo nemški državni jezik in absolutno nadvlado Nemcev v vseh upravnih, pravosodnih in naučnih stvareh, kar ne pomenja drugega, kot popolno germanizacijo teh panog državnega dejanja in nehanja? In če si potem skušajo avstrijski nemški narodi s skupnim nastopom v parlamentu obraniti svoje pravice, če iščejo v ta namen stikov med seboj, združenja, da zvrnejo proti njim vsem, pravljeni napad, potem je to pogreška, zelo neprimerljiva za sedanj čas, kajti tako združenje bi po mnemu Nemcov izhajalo iz narodnosti kljubovalnosti ter bi takoj skalilo čisto studenčnico in stenmili jasni zrak — nemške nadvlaste v državnem zboru in državi. Nemci so se pač smeli združiti v kratev pravic nemških narodnosti, nemške narodnosti pa — ja, Bauer, das ist was ganz anderes! Zopetna ustanovitev parlamentarne »Slovenske Zvezze« bi bila seveda velikanska, čas zelo neprimerljiva, to se pravi Nemcem zelo nevečerna — pogreška!

Člankar v N. Fr. Pr. očita potem nekdanji »Slovenski Zvezzi«, da je bila ona kriva nedelavnosti parlamenta, da je ona zanesla vanj stalno krizo, obstrukcijo, prepir. In zato »napravljiva mučen vtisk, če se čita o skrivenih shodih(!), ki hočejo zopet priklicati počast »Slovenske Zvezze«. Tako pač more govoriti edino le tisti, ki je vedno hotel imeti v svojih rokah hleb in nož ter rezati pravico seveda sami sebi, dočim naj bi drugi dobivali le drobtinice, ki bi padale z bogataševe mize.

Potem pa zaključuje člankar: »Danes si želi prebivalstvo parlamenta, ki bi delal z močno roko. Noče ljudskega zastopstva, ki je zanimivo samo, če se čuje obstrukcijski hrup in če dolgi govorji in nočne seje vzbujajo radovnost. Na poti k novi Slovenski Zvezzi, če bi se nameravalata, se delavljeno parlament, po katerem hrepene narodi, ne da najti. Bilo bi strahovito razočaranje, če bi se ljudstvu, ki hoče kruha, zopet dajal le kamen. Tudi volilci onih strank, ki so se udeležile četrtekovega sestanka, hočejo vse kat drugega, kot pa novo naklado obstrukcijskih kriz... Vsi narodi pričakujejo resnega, stvarnega, zelo delazomnega parlamenta. Kot vresčene zloglasje mora torej učinkovati, če se kažejo stremljenja, da bi se ogrožal mir državnega zabora, še preden bi se sestal državni zbor. Slovenska Zvezza ali podobne zvezze, ki že v svojem imenu napovedujejo neslogo, bi že prvi dan zanesle v zopet vzpostavljeni parlament kat bolzini. Morda je bil sestanek v klubovem lokalnu českih agrarcev le igra z možnostmi, ki se umakne trezni zavesti dolžnosti, ko pride do resnega dela. Toda danes naj bi se poslanci daleč izogibali takim domislonkom za igračo, ki vzbujajo tako nevarne spomine. Casi so resni. Zahtevajo ljudskih zastopnikov, ki misijo samo na potrebe ljudstva, notranji mir in zopetno vzpostavitev blagostanja.«

Nikakor ne tajimo, da ne bi bili res lepi narani, ki jih daje tu člankar N. Fr. Pr. državnim poslavcem; toda eno samo pogreško je zagrešil, pogreško, ki je morda še večja, kot pa morebitna ustanovitev Slovenske Zvezze ali Zvezze nemških poslancev, namreč, da je vse te lamentacije naslovili na popolnoma napacen naslov. Nasloviti jih je moral na nemški »Nationalverband«, na nemško »Arbeitsgemeinschaft«, na tiste Nemce, ki so skovali svoj »velikonočni program, načrt za uničenje narodnih in jezikovnih pravic nemških narodnosti v Avstriji, ki si ne žele nič drugega kot položaj tistega velikanu, ki je, izpravnivši vso deželo, dejal samozadovoljno: »Kako lepo tiho in mirno je to!« Slovanski in drugi nemški narodi se pač kar najlepše zahvaljujejo za tak nemškonacionalni mir!«

Gesslerjevi klubuki.

Od »posebne strani« je došel praski Union» članek, v katerem pisec odločno odklanja cíitanja z nemškimi strani, češ, da hočejo Čehi v zvezi s proglašenjem avtonomije Galicije državni zbor »bojkotirati«, da tirajo »kljubovalno politiko«, da igrajo »nehvaležno vlogo pretorijanega« in slično. Temu nasprotno je resnica ta, da je posebno stališče Galicije, kakor je tvorilo del proslulega »linškega programa« in kakor so je sedaj pod šibo radikalcev privlekli na dan Nemci, za sedaj le njih pobožna, ali, prav za prav, ne-pobožna želja. To zahteva, ki istotako nasprotuje državnemu interesu, kakor nameruje zrušenje češkega naroda, — je odločno odklonilo vse češko časopisje. Češki narodni zastopniki kot celota niso še zavzeli stališča napram temu vprašanju. Vse drugo, kar sedaj nemški listi predlagajo javnosti, je zgolj fantazijs. Saj ima vladala po ukazu cesarjevega ročnega pisma šele izdelati svoje predloge glede razširjenja avtonomije Galicije. Dokler ne bomo poznali teh, ni za resne politike povoda, da bi zavzemali kako stališče napram temu vprašanju. Češkim narodnim zastopnikom ni v navado, da bi se način don Kišota borili proti milionu na veter. Svoje sklepe store šele tedaj, ko bo dana podlaga za zanesljivo sodbo. Saj mora vlad, predno izdelata svoje predloge, stopiti v stike z maloruskimi poslanci, ki odklanjajo vsako razširjenje avtonomije Galicije. Sele potem, ko dobijo privoljenje Malorusov, se bo mogla obrniti do drugih poklicanih faktorjev. Da pri tem ne bo smela zanemarjati državnih interesov, to je na dlanu. Med prve državne interese pa spada, da se ne moti notranji mir Avstrije in da se ne ogroža nemško skupno živiljenje.

Od nemških strani priporočajo češkim narodnim zastopnikom »naj pripoznajo izpremenjeno situacijo«, to je, »naj se spoznamo za administrativno razdelitev Češke in nemščino kot posredovalni jezik«. Odgovor na to: Kakor je pozdravljati vsak glas, ki kaže na pot pogajanih z sporazum med obema plemenoma, je vendar treba naglašati, da se pogoji za takaj pagajanje ne smejo stavljalno enostransko. Da pa Čehi ne odklanjajo takih pogajanj, priča govor, ki ga je izrekel minister izven službe dr. Fořt na slavnostnem zborovanju povodom cesarjevega rojstnega dne: Ne le, da je pot mirnih pogajanj v duhu strpljivosti in patriotskega samozatajevanja odprta za uravnavo vprašanja časa, marveč hrepemimo vse po pravici rešitvi!

Ta izjava je, žal, ostala na nemški strani brez primerne odziva tedaj in danes, po treh mesecih. Nemcem ne treba drugega, nego da bi hoteli, in pogajanja v duhu strpljivosti in patriotskega samozatajevanja gotovo ne ostanejo brez uspeha. Natikanje Gesslerjevih klubukov je seveda malo primerna predloga za to!

S to zadnjo apostrofo je dopisnik praskega lista na kratko in lapidarno karakteriziral narav narodnostnih bojev in naši državi in globoki vzhrok, zakaj da ni moglo priti doslej do povoljne rešitve avstrijskega nacionalnega problema, kakor bi bil v interesu vseh narodov in s tem tudi skupne države same. Zgodovina stare Švicer beleži pripovedko, kako je »vogt« (namestnik) kralja Albrehta javno dal natakniti klubuk, pred katerim so se moralni mimoidoči klanjati v znak pokorenosti. Take klobuke natikajo nemškim narodom države zastopniki nemškega radikalizma: poklonite se, podredit se našim zahtevam, udajte se — potem se bomo pogajali z vami za — sporazum. Ali, kakor se doposnik praskega lista blago izraža: stavljajo enostranske, le za korist ene strani prikrojeno pogoje in zahteve. Taki pogoji seveda ne morejo dati podlage za pravičen sporazum, marveč izzivljajo odpor, kakor ga je — po pripovedki — izval Gesslerjev klobuk v Švici in dovedel do znane »prisege na Rüttiju«. Ne, to ne gre, da bi na eni strani enostavno diktirali: To hočemo, to zahtevamo, to se mora izpolniti, do zadnje pičice, ker drugega se ne — pogajamo! Zato naj bi bila dolžnost drugih le ta, da sprejemajo brez odpora, da se pokore in uklojene! Tako postopanje kriči proti najelementarnejšemu razumevanju pojma — sporazum, ker ta izključuje zmagovalce in premagance. Nemški šoveni pa zahtevajo uredbo političnega živiljenja v državi, ki bi pomenjala njihovo zmago in kapitulacijo drugih, a njihova razpaljena glasila so še tako obvestila v svoji pisavi, da narodi Avstrije razločno čujejo iz nje usoden klic: Vae vicitis! (Gorie premaganih!)

Narodi pa nočajo biti heloti in hočejo braniti svoje pravo v zavesti, da so vredni živiljenja, da imajo pravico do poštenega deleža na politični moći v državi! In to toliko po principu najnaravnnejše pravičnosti, kolikor po zakonih države in po žrtvah, ki jih doprinašajo v krvi in imetu zanj.

nje obstanek in nje moč! Od pravice do živiljenja in narodne svobode ne odhaja nikdar, dokler jim bo živel le en sam sin še. Kdor jim odreka to pravico, ali stavja zahteve, ki bi jim, ako bi se urešnile, unicile to pravico, izzivlja viharje in ogroža živiljenjski interes države. Danes treba povedati na ves glas, da ne more nobenega dvoma več na tem, kje je krivda, da ni že davno prišlo do miru med narodi Avstrije, do tistega miru, ki ga je pravčni vladar začel v svojem ukazu, danem pred blizu štiridesetimi leti grofu Taaffeju. Napravite mir med Možimi narodi! je vele prosiljeni vladar, izvestni ljudje pa natikajo — Gesslerjeve klobuke!

Domače vesti.

Poročili se je danes uslužbenec naše tipske g. Adrijan Bareto z gco. Marijan Martinuzzijevo od Sv. Ivana. Bilo srečno! Cesár v V. vojno posojilo. Po nalogu Nj. Veličanstva cesarja podpisne generalno ravnateljstvo Najvišjih zasebnih in rodinskih fondov znesek desetih milijonov krov nominalne vrednosti na peto avstrijsko in enak znesek na peto ogrsko vojno posojilo.

Nabiranje kovin. — Namestništveni svetnik razglaša: Obče se naznana, da komisija za nabiranje kovin v ulici Marije Terezije 25, začenši od 22. t. m. dalje ne bo uradovala več dnevno, temveč le ob ponedeljkih, sredaj in petkih.

† Joso Modrić. V Zadru je umrl dne 14. t. m. v 61. letu svoje dobe profesor in publicist Joso Modrić. Nekoliko časa je učil na gimnazijah v Kotoru, Dubrovniku in Splitu. Leta 1884. je prišel v Trst in je ustanovil tu list »Secolo«, v katerem je napisal vrsto zanimivih fejltonov o Dalmaciji. Iz Trsta je bil šel v Belgrad, kjer je dobil mesto v ministrstvu za javna dela. Kasneje je prepoval južno Ameriko in izdal knjigo o Argentini. Poleg tega je pisal razna poročila za časopise. Pisal je večinoma italijanski, a poznal je tudi — seveda poleg lepe hrvaščine — tako dobro nemški, francoski in angleški jezik. V 90 letih se je povrnil v Zader in se oženil. In tedaj se je vrzel na industrijska podjetja. Bil je med prvimi, ki je zainteresoval vnosni kapital za izkoriscenje vodnih sil na Krki. Napisal je lepa dela o vodopadu Krke. Enkrat je tudi kandidiral za mestno zastavljalcu, zato je v tem pridržala zistem razpošiljanja okrožnic vsem zadružnikom, pri katerih bodo posebni pooblaščenci pobirali podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zagotoviti, da se v slučaju popolnega vplačila na vojno posojilo te svote nadomestne s kupčiškimi posli, ako se v dotičnih obrtnih zadružnah ustanove pooblaščenci pobirajo podpise, ali pa bodo sklicevali zadružnike na sedež Zadruge v namen podpisovanja. Da se ta namen dosegne v polni meri, priporoča zveza zadružnega, naj kot take po možnosti podpisujejo vojno posojilo in da vplivajo v svojem delokrogu posebno tam, kjer obstojejo gospodarska podjetja za aprovizacijo in dobavljanje za časa vojne, da se ta podjetja in njih člani odzovijo pozivu; a da se tudi vsem drugim obrtnikom omogoči omenjena soudeležba, sklice javno zborovanje, na katerem se bodo dajala nadaljnja pojasnila, da se vsem omogoči izpolnitve te patriotske dolžnosti. Zveza meni, da more zag